

BRANDKÅRSTIDSKRIFT

Nr 2
Februari

Organ för Svenska Brandkärarnas Riksförbund.
Redaktion: Nybrog. 50, Stockholm 5. Tel. Ö.6308. Postg. 4870.
Redaktör och utgivare: Kapten Erik Gillner.

1931
13 årgången

Erfarenheter från brandplatser och övningar.

Landsbygdens brandkärer hava nu i stor utsträckning utrustats med motorsprutor och annan modern brandmateriel. Kunskaperna angående materielens användning och vård hava ökat år efter år, och genom regelbundna övningar hava kårerna i allmänhet förvärvat allt större duglighet. Det oaktat erfar man stundom genom tidningspressen eller på annat sätt, att modernt utrustade och väl övade brandkärer misslyckats vid brandsläckning, trots att gynnsamma förhållanden för släckningsarbetet förelägit. Däri- genom gå stora värden förlorade, som annars kunnat räddas, varjämte vederbörande brandkår, och framför allt då brandchefen, utsättes för en kritik, som icke minst i lokalpressen ofta är hetsig och stundom obefogad. Även vid en väl övad och förstklassigt utrustad yrkesbrandkår kan ett missöde inträffa under

pågående släckningsarbete, och då är det ju mindre underligt om detta förekommer vid de mindre brandkärerna, där såväl övningstimmar som uttryckningar till antalet äro ringa. Det är emellertid både för vederbörande samhälle och för brandkårens egen skull av mycket stor betydelse, att ett släckningsarbete, som under normala förhållanden lyckligt skulle kunnat genomföras, icke misslyckas på grund av ett missöde, som man hade bort kunna undvika.

Fråga uppstår då, hur man i möjligaste mån skall kunna undgå dylika. Första villkoret är givetvis, att all personal är väl övad, samt att materielen alltid hålles i förstklassigt skick. Såsom ovan framhållits, är detta emellertid icke tillräckligt, utan det gäller för varje brandkår, att söka bortarbeta allt, som vid ett kritiskt tillfälle kan in-

verka ofördelaktigt eller hindrande. Dylika detaljer kunna vara av mångahanda slag, och här nedan givas några exempel på olika förhållanden, som på ett eller annat sätt kunna utöva inflytande på brandkårens verksamhet på brandplatsen.

Spruthusets läge är av betydelse i så måtto, att det bör ligga centralt inom samhället, varjämte det är önskvärt, att utryckningsvägarna icke äro för brant stigande. Starka lutningar trötta ut brandmännen och försena brandkårens ingripande, där-est densamma icke är utrustad med brandbil.

Av samma anledning är det önskvärt, att *maskinister och brandmän* äro bosatta i närheten av spruthuset. Det inträffade vid ett tillfälle förra året, att en brandkårs maskinister, vilka voro bosatta i utkanten av samhället, på grund härav jämförelsevis sent anlände till brandplatsen. Under tiden hade motorsprutan startats av en s. k. »motor-kunnig» yngling. Denne, som saknade kännedom om sprutans konstruktion, begick därvid ett allvarligt fel, varigenom skada uppkom på motorn. Brandkårens ingripande fördröjdes härigenom högst avsevärt, vilket för släckningsarbetet blev synnerligen ödesdigert.

Vidare är det av stor betydelse, att *uppvärmningsanordning* finnes i spruthuset. Kan temperaturen i detsamma icke utan svårighet hållas över fryspunkten, kan en väl isolerad skyddshuv lätt anbringas över en tvåhjulig motorspruta, som då placeras omedelbart invid värmeelementet. I många fall torde elektrisk uppvärmning bliva det enklaste och billigaste. Dylig uppvärmning underlättar i hög grad motorns startande. Ofta har det vid eldsvådor inträffat, att svårigheten att starta motorn fördröjt släckningsarbetets igångsättande. Även har det hänt, att en motorspruta, som på grund av kyla stått utan kylvatten, i brådskan och iver vid ut-

ryckning startats, utan att vatten påfyllts. Följderna härav visa sig mycket snabbt.

En hastig utryckning främjas mycket därigenom, att spruthuset har *belysning*, samt att *noggrann ordning* där är rådande.

Vid en utryckning blir alltid en av de första frågorna: »*Var skall sprutan uppställas?*» Tiden medger icke några långa funderingar, utan det gäller att fatta beslut ögonblickligt, och detta beslut bör vara sådant, att man icke får skäl att ångra sig efteråt. Att ändra en given order verkar alltid ofördelaktigt, och det är ofta icke möjligt att byta uppställningsplats, sedan sprutan väl kommit i verksamhet. För att vederbörande brandchef skall kunna fatta ett hastigt och riktigt beslut, är det lämpligt, att han har en i detalj uppgjord plan över de uppställningsplatser, som skola användas vid alla tänkbara fall. Platserna kunna växla under olika årstider, beroende på vattentillgången. Om denna plan måste all personal vid kåren och särskilt då maskinisterna vara noga orienterade, ty man kan vid de frivilliga brandkärerna icke alltid räkna med, att brandchefen eller hans ställföreträdare omedelbart kan infinna sig vid utryckning.

Betydelsen av att *vattentillgången* under alla förhållanden är säkerställd har så ofta framhållits i denna tidskrift, att denna fråga icke här behöver upptagas till behandling.

En icke ovanlig anledning till att missöden uppkomma är den, att av en eller annan anledning fel uppstår på *motorsprutan*. Ganska ofta läser man i tidningarnas redogörelser för eldsvådor, att »motorsprutan råkade i olag». När man har tillfälle, att närmare undersöka förhållandena, finner man, att detta mera sällan beror på sprutornas konstruktion. Dessa äro nämligen numera i allmänhet av så god be-

skaffenhet, att de i regel fungera utan anmärkning, om de skötas på rätt sätt. Men detta är icke alltid fallet. Mot den dagliga vården och tillsynen finnes i regel intet att anmärka, ty i dessa motorernas dagar vållar det ingen svårighet att finna kunniga och dugliga motorskötare. Annorlunda ställer sig saken, då det gäller uttryckning, emedan vanan och erfarenheten vid dessa merendels äro ganska ringa. I hastigheten gör man då lätt en del misstag, som kunna synas obetydliga, men som till sina följder kunna bliva ödesdiga. Ett ganska vanligt fel är sålunda, att evakueringen misslyckas för mindre vana maskinister. Detta kan bl. a. bero på, att någon ventil på pumpens trycksida icke är fullt tillstängd. Ofta ligger emellertid felet vid sugslangarna. Äro dessa icke tillräckligt hårt åtdragna vid kopplingarna, suga de luft, och samma förhållande uppstår, om främmande ämnen, t. ex. grus eller is hindra deras åtdragande. Placeras sugslangens nedre del på dybotten hindras vattentillförseln och pumpen förorenas. Detta förhindras, om sugslangens nedre del med ett rep angöres vid något fast föremål på stranden och därigenom upplyftes från botten. Den får dock icke lyftas så högt, att den suger luft. Detta kan även bliva fallet, om sugslangen lägges i häftigt forsande vatten. Vidare bör man undvika att lägga sugslangen i en båge över t. ex. ett broräcke, emedan en luft-säck då lätt uppkommer i sugslangens översta, böjda del, varigenom vattentillförseln försvåras.

Vad som ovan anförts beträffande motorsprutor gäller i tillämpliga delar även för handkraftsprutor.

Sedan vatten erhållits i pumpen, bör detsamma icke för häftigt och under för starkt tryck prässas ut i tryckslangarna. Annars blir följden lätt den, att evakueringen måste göras om, vilket tar onödig tid. Vidare riskerar man, att tryckslang-

arne sprängas genom det hastigt uppkomna, starka trycket. Så blir även fallet, om strålrörets munstycke tillstänges för hastigt. Utsätts tryckslangarna häftigt för starkt tryck, inträffar det stundom, att den i normalkopplingarna befintliga gummiringen prässas ut. Brandkåren måste vara väl övad i att hastigt utbyta felaktiga slangledningar, om de icke kunna tillfälligt tätas med slangbindor. En annan olägenhet, som kan uppkomma, om slangarne hastigt utsätts för starkt tryck, är den, att ovana strålförare, som äro placerade på tak eller stegar, lätt kunna dragas ned.

I regel startas nog motorsprutorna minst en gång i veckan, men mera sällan förekommer det, att pumpning verkställes. Härigenom bliva maskinisterna ovana vid detta arbete. Det är därför nödvändigt att allt emellanåt tillkoppla en slangledning och låta pumpen arbeta en stund. Det skadar därvid icke, om brandchefen ibland med klocka i hand kontrollerar den tid, som åtgår från det order är given och till dess man har vatten i strålröret. Genom ofta återkommande övningar av detta slag få maskinisterna erforderlig vana och tiden kan avsevärt nedbringas.

Vikten av att väl sköta *slangarna* samt därtill hörande kopplingar behöver icke här närmare beröras. Vid vattengivning böra de bättre tryckslangarna placeras närmast sprutan, där trycket är starkast, de sämre närmare eldhärden. Om så är erforderligt, måste noga tillses, att de icke skadas genom gnistor och bränder.

Stegarna måste vara av den beskaffenhet, att man med dem kan nå taknocken även på de högsta husen i samhället. Annars kan brandkåren icke med framgång bekämpa där uppkomna vindseldsvådor.

När man vid flera tillfällen har

bevittnat, huru brandmän räddat livet tack vare *brandhjälmen*, som skyddat för nedfallande bjälkar, tegelpannor o. s. v., kan man icke nog framhålla betydelsen av att åtminstone strålförare utrustas med dylika huvudbonader.

Måhända kan det synas någon, att en del av de här framförda synpunkterna äro så pass självklara och enkla, att de icke behöva påpekas. Gent emot detta kan anföras, att det ytterst beror på, huru

de enskilda detaljerna utföras, om ett arbete lyckas eller icke. De här berörda spörsmålen hava tagits upp på grund av praktisk erfarenhet från de frivilliga brandkårens verksamhet på brandplatser eller vid övningar. Dessa rader äro icke skrivna för experter, utan avsikten har varit att i någon mån söka biddraga till, att brandkårer med mindre övad personal skola kunna erhålla gott resultat av sin verksamhet.

H. Forssman.

Några ord om de frivilliga brandkårens gasskydd.

Man torde inte förgripa sig alltför mycket på sanningen, om man påstår, att gasskyddet och därmed sammanhängande frågor tarva det allra allvarligaste beaktande av våra brandmän. Tekniken av i dag har faktiskt försett oss med de mest förträffliga skyddsapparater mot såväl brand- som giftgaser, och man får helt enkelt inte längre ställa sig avvisande mot användningen av de nämnda skyddsmedlen. Brandkapten Grill har nyligen i denna tidskrift i en utomordentligt sakkunnig och intressant artikel orienterat läsarna om gasskyddet och dess betydelse. Det är att hoppas, att det sagda fallit i god jordman. Emellertid invänder kanske trots allt någon av denna tidskrifts läsare: »Allt det där pratet om gasskyddet och dess betydelse kan nog vara bra för yrkesbrandkåren att äga kännedom om. I det moderna stadssamhället med dess många risker behövs helt enkelt ett ordnat gasskydd, om det skall bli *någon* fart på eldsläcknings- och räddningsarbetet, men vad nytta ha de frivilliga brandkåren därav. Landsbygdens "risker" äro ju inte på långa vägar så många

och farliga som stadens. Hittills ha vi rätt oss utan rökskydd, och förresten skulle vi ej hava råd att anskaffa de dyrbara gasskyddsapparaterna och ej heller kunna utbilda vårt folk på ett tillfredsställande sätt».

Visserligen är det sant, att riskerna i städerna äro flera och större bl. a. beroende på större tätbebyggdhet, anhopning av eldfarliga varulager och eldfarliga inrättningar av skilda slag, och att yrkesbrandkåren just därför behöva ett *mera effektivt* gasskydd. Men därmed är inte sagt, att de frivilliga brandkåren äro över huvud taget inte behöva något gasskydd alls. Varje brand, den må nu uppstå i en liten »risk» eller stor, på landsbygden eller i staden, kräver ett effektivt ingripande. Har därvid brandmannen intet skydd gentemot brandröken, säger det sig självt, att resultatet av hans arbete blir sämre, än om han har sådant, förutsatt att han genom grundlig övning gjorts förtrogen med dess användning. Behovet av skyddsapparater är således lika stort för en frivillig brandkår som för en yrkesbrandkår. Men un-

der det att en frivillig brandkår kan reda sig med de enklaste apparaterna, gasmaskerna och friskluftapparaterna, torde det vara nödvändigt, att yrkesbrandkårerna jämväl äro utrustade med de mera komplicerade och dyrbara apparaterna, syrgasapparaterna, vilka erbjuda det säkraste och effektivaste skyddet. För landsbygdens frivilliga brandkårer torde anskaffningen av lämpliga skyddsapparater vara så mycket mer nödvändig, som de oftast vid eldsolyckor i första hand få taga itu med räddningen av djur. Varje år bliva ett större antal djur innebrända. Den främsta orsaken härtill är den, att man i avsaknad av rökskyddsapparater intet kunnat göra för att komma de inestängda djuren till hjälp. I pressen heter det också efter nästan varje eldsvåda på landet: »Tjock, vältrande rök trängde in i stallen. Röken stod ogenomtränglig, och man kunde ej se en hand framför sig. Hela den vackra besättningen kvävdes till döds». Vad några raska, i *gasskyddstjänst utbildade* och med gasmasker utrustade personer skulle ha kunnat uträtta i ett sådant och liknande fall torde, väl stå klart för var och en. Jag poängterade i *gasskyddstjänst utbildade*, därför, och jag upprepar det än en gång, att det är så utomordentligt viktigt, att man under grundliga och systematiska fredsövningar så vänjer sig vid att andas med gasmasken, att man, då det gäller, verkligen kan uträtta ett arbete av värde, så mycket mer som man genom obetänksamhet i nämnt hänseende lätt kan utsätta sin kropp för allvarliga skador.

Påståendet att det ej skulle vara möjligt att utbilda medlemmarna i en frivillig brandkår på ett tillfredsställande sätt håller ej streck. I sanningens intresse måste likväl sägas, att vissa svårigheter föreligga såsom sammandragandet av medlemmarna till dagliga övningar, ve-

derbörandes bristande kännedom om huru utbildningen med gasmasken bör bedrivas etc. Men de äro ej värre, än att de med en smula intresse för saken av vederbörande kunna övervinnas. Alltid är det väl för övrigt någon av den frivilliga brandkårens medlemmar, som »reser till stan». Vederbörande bör då inte försumma att göra ett besök vid yrkesbrandkåren, där det säkerligen finns någon, som kan ge behöfliga och värdefulla upplysningar om gasskyddet och därmed sammanhängande frågor till nytta för kårens övriga medlemmar.

Vilka gasskyddsapparater bör då en frivillig brandkår anskaffa?

Ja, som redan antytts, torde det få anses tillfyllest, om en sådan kår är utrustad med åtminstone några gasmasker jämte F-filter och en friskluftapparat, som kan komma till användning vid de tillfällen, då gasmasken, som tidigare nämnts, icke är användbar. Det räcker nämligen inte att *endast* vara utrustad med gasmasker och filter. En friskluftapparat behövs också. Den är i parentes sagt synnerligen enkel och lättskött, vartill kommer att någon särskild utbildning för densammas användning ej behöver utföras. Och först då, när man har båda slagen av apparater, kompletterande varandra, kan man säga sig i gasskyddshänseende vara väl utrustad. Har man så råd att förse varje brandman med sin egen gasmask, är det givetvis desto bättre. Priser på apparaterna äro icke oöverkomliga och få framför allt, med hänsyn till den goda sak de tjäna, icke avskräcka.

Det är slutligt att önska, att representanterna för våra frivilliga brandkårer verkligen ville beakta gasskyddets stora betydelse, och ha dessa rader, jämte vad som tidigare skrivits i denna fråga, verkat accelererande, ha de fullt sitt ändamål.

Nils Österberg.

Rökskyddskurser.

Ett av de hjälpmedel vid eldsvådors bekämpande, som under senare åren vunnit alltmera beaktande och användning, är rökskyddet. Kärleken därtill är visst icke ny, det är som vanligt endast föremålen, som växlat. Från det primitiva skydd, som det bekanta långskägget på sin tid ansågs lämna sin bärare, har utvecklingen gått fram över stora, tunga apparater, varav endast en eller annan pr utryckningståg kunde medföras, till jämsides med dessa små lätta skydd, avsedda att medföras av varje man. Varken de olika utvecklingsstadiernas detaljer eller principer skola här beröras. Det faller emellertid av sig själv, att de alltmera fulländade apparaterna fordra en noggrann kännedom om konstruktion och användning för att rätt och fullt kunna utnyttjas). Prospekt och bruksanvisningar ha visst icke saknats, varken på svenska eller främmande språk, och med ledning härav ha övningar bedrivits på en hel del kårer. Men långt ifrån vid alla och detta säkerligen av flera skäl. Man hyser mångenstädes ännu den åsikten, att man kan träna sig till att tåla en hel del brandrök och gaser och att det därför för en brandman skulle vara i viss mån genant att i första hand gripa till rökskyddet. Ett annat skäl är, att ofullständig kännedom om meningen med skyddens konstruktionsdetaljer, rätta användning och användbarhet givit mindre goda resultat, och detta har i en del fall till och med skapat en viss animositet mot apparaterna. Man har ansett den egentliga släckningsredskapen och övningar med densamma viktigare än rökskyddsapparaterna, och trots all reklam är kunskapen om de moderna andningsskyddsapparaterna

ganska ringa på våra kårer, för att icke tala om våra industriella företag, hantverkare m. fl., som ha behov av desamma. Det är tyvärr icke enstaka företeelser, att man hör talas om eller själv får bevittna olyckstillbud, förorsakade av den otroligaste obekantskap med de apparater, som satts i vederbörandes händer.

För att lämna förbrukare av andningsskyddsapparater tillfälle att grundligare sätta sig in i dylika apparaters konstruktion, användning och användbarhet än som kan ske genom reklam- och ströskrifter (tyvärr saknas någon värdefullare litteratur på svenska språket), började Deutsche Gasglühlicht-Auer-Gesellschaft i Berlin, en av världens största leverantörer på området, under förra året att vid sina fabriker i Oranienburg (ett par mil norr om Berlin) anordna kostnadsfria teoretiska och praktiska kurser, öppna för alla förbrukare av andningsskydd. En hel del dylika kurser ha redan hållits och flera äro redan till tiden bestämda.

För att deltagarna skulle få största valuta av undervisningen under den begränsade tid, som stått till buds, hå de varit uppdelade i olika yrkeskategorier. Sålunda ha specialkurser hiintills hållits för brandkårer, sjukvårdstrupper, olika slag av industrier m. fl. Några ord om en av de förstnämnda, torde kunna intressera denna tidskrifts läsare.

Kursen pågick två dagar och tiderna voro så anpassade, att deltagarna kunde bo i Berlin och med tåg resa ut och in. Första dagen ägnades huvudsakligen åt teori: föredrag, filinföreläsning, experiment m. m., under det andra dagen föredrogs var anslagen till praktiska

övningar, såsom för övrigt framgår av nedanstående program.

Första dagen:

»Förekomsten av giftiga gaser. De tre huvudtyperna av andnings-skyddsapparater, deras för- och nackdelar».

»Syrgasapparater» (föredrag, film och experiment.)

»Filterapparater» d:o d:o.

»Friskluftapparater».

»Organiserandet av gasskydd vid brandkärer».

»Olika skydds kapacitet».

Andra dagen:

Gasskyddsfilm.

Hur en gasmask tillkommer (film och demonstration i fabrikerna.)

Utprovning av masker (instruktion och praktiska övningar.)

Övning med olika apparater i det fria och i gas.

kemiens och fysiologiens vetenskaper hade lätt att förstå orsak och verkan, och för de i nämnda ämnen mera försigkomna utgjorde de en synnerligen välkommen repetition.

Särskilt vi utlänningar måste tack-samt erkänna den i regel utomordentligt tydliga och lättfattliga tyska, på vilken föredragen framfördes. De belystes därjämte av ett flertal experiment, demonstrationer samt fasta och rörliga ljusbilder. Efter varje föredrag gavs tillfälle till diskussion, en sak som under en kurs som denna är av utomordentlig fördel för att få dunkla begrepp klarlagda samt olika åsikter belysta ur skilda synpunkter och bemötta. Under föredragen om de olika apparattyperna demonstrerades dessa i detalj, varvid i regel genomskurna exemplar användes som åskådningsobjekt, vilket gjorde undervisningen betydligt mera givande, än om endast bilder

Bild. 1.

Att skildra de olika föredragen och övningarna låter sig naturligtvis ej göra. Endast några ord.

Föredragen hölls av väl kvalificerad vid fabriken anställd personal: Ingeniör Neitzel, Doktor Sauer och Brandchef Ewert, alltså specialister var och en på sitt område. De voro lagda så, att även de, som voro mindre bevandrade i fysikens,

stått till buds.

De praktiska övningarna började med utprovning av mask till varje deltagare. (Som bekant har fabriken gått in för den principen, att för alla de olika skyddsapparaterna skall en och samma mask kunna användas. Härigenom vinnes, att varje man använder den av honom burna, i lugn och ro omsorgsfullt

utprovade masken och behöver ej befara att i hastigheten få en mask, som ej passar honom). Utprovnin- gen verkställdes såväl instruktions- mässigt som praktiskt, det senare även i gaskammare för kontrollens skull.

Programmet för själva övningar- na var helt naturligt starkt samman- draget på grund av den korta tid, som stod till buds. Emellertid fick

säga nödvändigt vid användning av andningsskydd. Tillämpnings- övningarna böra försiggå under så verklighetstroga förhållanden som möjligt, alltså i detta fall bl. a. under gas eller rök, varest deltagarna veta, att de ej *kunna* taga av sig maskerna. De avse alltså icke en- dast en kroppslig träning utan även och icke minst en moralisk dylik. I och med att fruktan inställer sig,

Bild 2.

man såväl av övningarna som av den dem åtföljande instruktionen en god inblick i, hur träningen på en brandkår bör planläggas för att få rätt stegringsföljd, såväl beträffande förövningar som tillämpningsövning- ar. Förövningarna avse ju att göra bäraren förtrogen med sin mask och träna honom, att under succesivt ökade ansträngningar kunna bibehålla jämn och lugn andhämtning, vilket är ytterst viktigt för att ej

uppgagas nämligen andningsverk- samheten, och den första förutsätt- ningen för att kunna utföra ett ar- bete under bärande av mask är borta. På grund av dessa förhål- landen och genom att givetvis en viss risk föreligger vid övningar un- der gas, ifall någon övande tappar besinningen, så böra dylika övning- ar företagas under betryggande sä- kerhetsåtgärder, som medgiva ett ingripande från den ledandes sida.

Några ord om fabriakens gaskammare är ur dessa synpunkter här på sin plats.

Såsom framgår av bild 1, är gaskammare ett oegentligt ord för denna långa byggnad. Tyskarna kallade den också själva för »övningssträckan». I ena ändan var, såsom synes längst bort på bilden, densamma uppbyggd till två våningars höjd, bildande ett valv, som inuti övningssträckan måste övergå på stegar. Längs hela långsidan var övningssträckan försedd med fönster, för att man utifrån vid behov skulle kunna följa de övande. Genom att

gen i de olika fabriksalarna blev tyvärr åtminstone denna gång både flyktig och ofullständig på grund av tidens knapphet. Undertecknad, som förut haft tillfälle att i lugn och ro följa de olika tillverknings- och provningsdetaljerna, är den förste att beklaga detta. Det är, som nämnts, av största betydelse att hysa förtroende för den skyddsapparat, man skall använda, och bättre förtroende för densamma kan man knappast få, än genom att själv lära känna den oändliga noggrannhet och omsorg, med vilken varje detalj utföres och provas, innan den av

Bild 3.

stänga luckorna för dessa fönster, kunde med mera försigkomna anordnas övning i mörker. På ett flertal ställen funnos dörrar, avsedda som reservutgångar. Den fasta inredningen inskränkte sig till ovan nämnda stegar, men ett flertal lösa anordningar funnos, med vilkas tillhjälp man lätt kunde möblera om lokalen och dymedelst få omväxling i övningarna. Ett av dessa »hinder» framgår av bild 2 (lådstacken i bakgrunden). Exempel på förövningar visar bild 3.

Demonstrationen av tillverknin-

fabriken anses färdig att sättas i ens händer.

Som ovan nämnts, är redan ett flertal kurser annonserade för detta året, därav en för brandmän den 21, 22 och 23 april och komma flera att anordnas skola tiderna för densamma meddelas i denna tidskrift. Kurserna äro kostnadsfria och stå öppna för alla brandmän även i Sverige. Då de enligt mitt förmenande giva en god behållning för dem, som behärska tyska språket, vore det säkerligen värdefullt, om

(Forts. å sid. 30).

RIKSFÖRBUNDET.

Förbundsmötet 1931.

Centralstyrelsen har å sammanträde den 28 februari beslutat förlägga årsmötet till Västerås under den 27 och 28 nästkommande juni. I samband med årsmötet kommer den 25 och 26 juni ett konsulentmöte att äga rum samt en rökskyddskurs, anordnad av Auer-Gesellschafts generalagent i Sverige, firman Birger Carlsson, Stockholm.

Ledare: Diplomingenjör Wollin, Berlin.

Centralstyrelsen vill härmed uppmana herrar brandchefer att söka erhålla kommunalt eller annat bidrag för beivrande av årsmötet.

(Forts. fr. sid. 29).

tysktalande representanter för ett flertal av våra brandkårer begagnade sig av erbjudandet. De långa resorna och kostnaderna verka kanske i viss mån avskräckande. För dem, som reflektera, bör det kanske nämnas, att resan Stockholm—Berlin tager ungefär 21 timmar i anspråk och kostar omkring 48: — svenska kronor (från Göteborg resp. 17 tim., 41: — kr. och från Malmö 11 tim. och 27: — kr.) samt att priserna på bostad och mat i Tyskland äro något lägre än i Sverige.

Den enastående välvilja som städse visas åtminstone och kanske särskilt *svenska* brandmän, icke minst

Nyanmälda kårer.

B.	Huddinge brandkår.
	Sigtuna »
C.	Örsundsbro »
	Öster-Lövsta »
D.	Forssjö Bruks »
	Vrena »
H.	Mälilla »
	Mörbylånga socken brandkår.
	Oskarshamn »
	Södra Vi »
M.	Vikens »
P.	Mustadfors »
R.	Tråvads »
S.	Årjäng »
U.	Riddarhytte A.-B. »
	Åkerbo Härads brstbol. »
W.	Hedens l. »
Z.	Järpens »
	Kälarnes »

från fabriken och brandkärers sida, bör ytterligare animera till deltagande i dessa kurser.

Icke tysktalande kollegor bör det glädja att höra, att en rökskyddskurs kommer att i Sverige äga rum i samband med Svenska Brandkärernas Riksförbunds årsmöte i Västerås detta år för vilken kurs detaljerat program kommer att kungöras samtidigt med dagordning för årsmötet. Dock kan redan nu meddelas, att densamma kommer att i huvudsak anordnas efter samma program, som här ovan meddelats, och ledas av Diplomingeniör Wollin från Auer Gesellschaft, Berlin. (Föredragen på svenska). C. B—m.

FRÅN LÄNSFÖRBUNDEN

Stockholms läns brandkårsförbund.

t. f. Brandkonsulent: Kapten E. Gillner. Exp. Nybrogatan 50, Stockholm. Tel. Ö. 6308.

Våldsam villabrand hotar hela Storängen.

Den lokala brandkåren skötte sig utomordentligt.

— o —

En våldsam brand rasade den 27 februari med början tidigt på morgonen i Storängens samhälle, där en trevåningsvilla trots intensivt arbete av den lokala brandkåren och ett detachement från Katarina brandstation under befäl av nyutnämnde vice brandchefen Selldén, nedbrann till grunden. Villan tillhörde fru Augusta Uhr och hon överraskades sovande i sin säng av lågorna, som snabbt grepo omkring sig. Det var i sista minuten den sjuttioåriga ägarinnan och hennes jungfru lyckades rädda sig.

Fru Uhrs villa ligger mitt i en grupp byggnader i omedelbar närhet av Storängens station. Att den häftiga branden icke fick en ännu större omfattning än som skedde, kan tillskrivas brandkårens raska ingripande.

Elden utbröt — för att skildra händelsernas utveckling i den kronologiska ordningen — ett tiotal minuter före 8 på morgonen, då fru Uhr vaknade i sitt sovrum och kände från röklukt. Hon väckte omedelbart sin jungfru — de båda kvinnorna voro ensamma i villan — och efter en kort undersökning av rummen upptäckte hon snart att det brann i en matta i ett hörnrum i nedre våningen.

Fru Uhr skyndade vid denna upptäckt, trots sina sjuttio år, själv ut för att i de angränsande villorna

skaffa hjälp, medan telefonstationen, som underrättats om eldsvådan, enligt utfärdade bestämmelser, uppringde samhällets brandchef, assuransdirektör Nils Sundstedt. När fru Uhr kom tillbaka till sin villa sköto redan stora lågor ut genom väggarna, och huset var omvärt av tjock rök.

Storängens brandchef, direktör Sundstedt, gav omedelbart order om, att samhällets brandsirener skulle sättas i gång, och med berömvärd snabbhet samlades män och ungdomar vid brandstationen. Samtidigt uppringde hr Sundstedt brandchef Svinhufvud, som genast till platsen detacherade en avdelning från Katarina brandstation under befäl av vice brandchefen Selldén.

När brandmännen anlände till den Uhrska villan, var huset redan övertänt och föga stod att göra för att hindra lågorna i deras förstörelsearbete. De omkringliggande byggnaderna voro emellertid starkt hotade, vinden hade en farlig riktning, och eldsläckningsledarna Selldén och Sundstedt inriktade först och främst sina män på att skydda närliggande hus och begränsa eldens framfart.

Under det elden rasade var Storängens samhälle avstängt från elektrisk ström. Detta en nödvändig åtgärd på grund av de många elektriska ledningar, som gingo över den brinnande villans tomt. Hade en sådan ledning nämligen raserats under släckningsarbetets gång, kunde en förfärlig olycka ha inträffat; brandmän, som befunnit sig i vägen, hade gått en svår död till mötes.

I sitt första skede var denne eldsvåda oerhört hotande för de kringliggande byggnaderna. Vinden var relativt hård och hade en farlig riktning. Flera familjer i de närbelägna byggnaderna hade berett sig på att lämna sina hem ifall elden skulle sprida sig. Brandmännens berömvärda raskhet och energiska ingripande förhindrade emellertid en katastrof.

I detta sammanhang förtjänar påpekas, att Storängens egen brandkår visade en storartad snabbhet och duglighet. Brandsirénerna hade icke ljudit många minuter förrän det frivilliga brandmanskapet var i full färd med att lägga ut slangar på brandplatsen. En stor del av detta beröm tillkommer samhällets brandchef, assuransdirektör Nils Sundstedt.

Östergötlands brandkårsförbund.

Brandkonsulent: Överbrandmästare J. M. Wahlström. Exp.: Brandstationen, Linköping.

Östergötlands Brandkårsförbunds styrelses årsberättelse för år 1930.

Styrelsen har under året utgjorts av: Landshövding Eric Trolle, ordförande; Direktör Per Tollin, tjänstförrättande vice ordförande efter avlidne häradshövding Th. af Ekenstam, Kamrer C. L. Sabelström, valda för tiden intill årsmötet 1932.

Landsfiskal C. G. Sundius, Valdemarsvik, och Målaremästaren J. F. Bäcklund, Boxholm, valda för tiden intill årsmötet 1931, samt

Kantor K. A. Hedrén, Viby, och Kapten Johan Segersteen, Hamra, valda för tiden intill årsmötet 1930.

Styrelsesuppleanter, valda för tiden intill årsmötet 1930, hava varit Bankdirektör A. J. Andersson, Kisa, Löjtnant Yngve Casparsson, Krokek, Ingeniör David Karlsson, Ljungsbro, och Byggmästaren Karl Johansson, Väderstad.

Styrelsen har sammanträtt två gånger.

Genom Brandkårsförbundets verksamhet under det gångna året har brandväsendet å länets landsbygd ytterligare utvecklats i gynnsam riktning.

I denna verksamhet har förbundet kraftigt understötts av Östergötlands Läns Brandstodsbolag, vilket bl. a. beviljat brandkårsförbun-

det ökat omkostnadsanslag för år 1930. Brandkårsförbundet har härigenom beretts tillfälle att, i form av kostnadsbidrag, tilldela 13 frivilliga brandkärer 100 kronor vardera.

Styrelsen har vidare beaktat och tagit ställning till den aktuella frågan rörande olycksfallsförsäkring av de frivilliga brandkärernas aktiva medlemmar, och har för den skull till kårerna utsänts skrivelser rörande villkor m. m. samt bifogat formulär för avtal mellan kårernas styrelser och arbetande medlemmar.

Brandkårsförbundets styrelse har ävenledes ingått till Svenska Brandkärernas Riksförbunds styrelse med anhållan om tilldelning av Riksförbundets förtjänsttecken till vissa kårmedlemmar, vilka anses vara förtjänta av dylik utmärkelse.

Under året har Brandkårsförbundets medlemsantal ökat med 11 brandkärer nämligen: Österbymo, Stora Åby, Gryts och Ringarums frivilliga brandkärer, Motala sockens och Finspongs kommunala brandkärer, Boxholms Bruks brandkår samt stadsbrandkärerna i Norrköping, Linköping, Skenninge och Mjölby.

Antalet till Brandkårsförbundet anslutna brandkärer utgjorde alltså den 31 dec. 1930 36 st. mot 25 st. vid samma tid 1929.

Organisationsarbete för bildande av frivilliga brandkårer har utförts i Fivelstads och Wist socknar och har detta arbete vid årets slut fortskridit så långt, att kommunalstäm-mobeslut fattats om upprättande av friv. brandkårer i nämnda socknar.

Brandkårsförbundets konsulent har under året besökt 23 av de organiserade kårerna i och för inspektion och instruktionsgivning. Dessutom har konsulenten för biträde med organisation m. m. besökt Fivelstad och Wist, den sistnämnda platsen tvenne gånger.

I likhet med föregående år har konsulenten besökt Lunnevals och Hamra lantmannaskolor och därstädes inför eleverna hållit föredrag rörande det förebyggande och utövande brandskyddet. Konsulenten har vidare, därtill anmodad, vid ett flertal tillfällen lämnat skriftliga förslag och anvisningar vid nyanskaffning av brandredskap.

Östergötlands Brandkårsförbund avhöll sitt årsmöte i Norrköping den 6 sept. Som förbundets ordförande, Landshövding Eric Trolle, var förhindrad närvara försiggick mötet under ledning av tjänstförrättande vice ordföranden, Direktör Per Tollin.

I årsmötets förhandlingar deltog ett 40-tal ombud från länets brandkårer.

Förrättade val utföll sålunda:

Till vice ordförande för återstående valperiod valdes Direktör Per Tollin. I tur avgående ledamöter, Kantor K. A. Hedrén, Viby, och Kapten Johan Segersteen, Hamra, återvaldes f. tiden intill årsmötet 1933.

Förste suppleanten Bankdirektör A. J. Andersson, Kisa, nyvaldes till ordinarie ledamot för tiden intill årsmötet 1932.

Till styrelsesuppleanter återvaldes Löjtnant Yngve Casparsson, Krokek, och Byggmästaren Karl Johansson, Wäderstad, samt nyvaldes Folkskollärarna Einar Wahlström, Ljungsbro, och Tore Nylund, Wadstena.

Revisorerna, Godsägare Viktor Andersson, Åbylund, och Kantor O. Gustafsson, Horn, återvaldes tillika med suppleanterna Kapten H. G. Clausen, Berg, och F. riksdagsman E. Gilje, Rimforsa.

Vid årsmötet hölls föredrag av brandchefen, Kapten U. Ullman, Norrköping, och av brandkonsulenten, vice brandchef J. M. Wahlström, Linköping. Det nya utbildningsreglementet för brandkårer rekommenderades av Kapten E. Gillner.

Mötesdeltagarna avlade besök å Norrköpings brandstation, varvid demonstration och förevisning av brandkårens material och tjänstelokaler ägde rum under ledning av brandchefen, Kapten U. Ullman.

Förbundet har haft följande inkomster och behållning:

Inkomster:

Kassabehållning från 1929	19: 78
Infiutna årsavgifter.....	350: 00
Anslag från Östergötlands läns brandstodsbolag ...	2,900: 00
Upplupen ränta.....	27: 54

Kronor 3,297:32

Utgifter:

Rese- och dagtraktamenten till styrelsen.....	254: 35
Arvode till sekreterare och konsulent	500: 00
Resesättningar till d:o ..	369: 25
Arvode till kassaförvaltare för tiden 1/7 1929— 31/12 1930	75: 00
Omkostnader vid årsmötet i Norrköping	191: 50
Postporto, telefon, annonser m. m.....	83: 40
Årsavgifter till Riksförbundet	350: 00
Anslag till frivilliga brandkårer inom länet	1,330: 00
Kassabehållning, inestående å sparkassebok i Linköpings Sparbank.....	143: 82

Kronor 3,297: 32

Linköping den 10 februari 1931.

Eric Trolle.

J. M. Wahlström.

Kronobergs läns brandkårsförbund.

Sekreterare: Major H. Forssman. Exp. Brandstationen, Växjö.

Branden vid Klavreströms Bruk.

Klavreströms Bruk, ett av de största i Kronobergs län, drabbades den 29 november av en förhärjande eldsvåda, som lade en stor del av fabrikskomplexet i aska.

Man hade föregående eftermiddag vid $\frac{1}{2}$ 5-tiden slutat arbetet vid smältugnarna, varefter vakt gått ett par timmar. Något misstänkt hade emellertid icke förmärkts, men förmodligen hade någon gnista kastats ut och kommit intill något brännbart ämne, där den legat och pyrt till dess eld uppstått. Vid $\frac{1}{2}$ 2-tiden på natten väcktes de närboende av det buller, som uppstod, då fönstren i gjuteriet sprungit sönder av värmen. Taket på den stora gjuteri- och verkstadsbyggnaden befann sig då i full brand. Inom kort kastade den stora vällingklockan sina allarmmerande toner över brukssamhället och folk strömmade till från alla håll för att rädda vad som räddas kunde.

Klavreströms fabriksbrandkårsräknar förutom chefer och maskinister en styrka av 15 man, och dess förnämsta vapen i den hårda kamp, som nu förestod, var en 2-hjulig motorspruta om 1,000 min. lit. Den först antända byggnaden, som var av tegel under papptak, var inom 20 minuter efter brandens upptäckande helt övertänd, men det gällde att hejda eldens vidare framfart. De i vindriktningen liggande fabriksbyggnaderna, vilka samtliga med undantag av kraftstationen voro av trä, hotades med förstörelse. Till skydd för dessa insattes motorsprutan och i släckningsarbetet deltog förutom brandkåren hela brukets personal. Trots ett uppoftande och många gånger livsfarligt arbete lyckades man icke hejda eldens framfart. Gnistor och bränder kastades

av vinden över den närmast liggande gamla verkstadsbyggnaden, som snart antändes, och från denna spred sig elden till en närliggande byggnad, som bl. a. inrymde modellsnickeri, smedja, såg och hyvleri. Motorsprutan flyttades nu för att med 2 slangledningar hindra eldens spridning till kraftstationen och brädgården. Hettan från de brinnande byggnaderna och där förvarade stora förråd av trävirke var nu oerhörd, och papptaket på kraftstationen fattade gång på gång eld men släcktes åter efter ett hjältemodigt arbete.

Även modellförrådet var nu starkt hotat. I detta förvarades brukets modeller, vilka voro av största värde, enär det varit otänkbart att återuppbygga bruket, om de gått förlorade. Här gjorde kvinnorna en storartad insats, ty trots rök och hotande lågor buro de till säker plats de tunga modellerna.

Under tiden hade hjälp begärts från Växjö och Åseda brandkårar. Från Växjö uttryckte brandchefen med en bilmotorspruta och från Åseda brandchefen med en efter bil bogserad motorspruta om 1,000 min. lit. När Växjöbilen anlände erhöll brandchefen omedelbart meddelande om var bilen borde placeras samt att brädgården i första hand skulle skyddas för antändning. Tack vare dessa noggranna upplysningar var en grenad slangledning utlagd och i full verksamhet inom tre minuter efter brandstyrkans ankomst. På så sätt hindrades eldens spridning till brädgården, varigenom även faran avvärjdes för det i vindriktningen liggande stationssamhället. Från bilmotorsprutan utlades ytterligare två slangledningar för att skydda modellförrådet. Detta antändes kort

därefter i taket och på vinden, men elden släcktes åter. Även turbin-tuben, som är av trä, räddades. Sedan även Åseda brandkår anlänt med sin motorspruta, utlades från denna en grenad slangledning för att hindra eldens spridning till brädgården och de närliggande träkols- och virkesmagasinen, vilket även lyckades.

Vid 7-tiden var elden begränsad och de tillkallade släckningsstyrkorna kunde efterhand återvända, medan ett långvarigt eftersläckningsarbete vidtog för brukets personal.

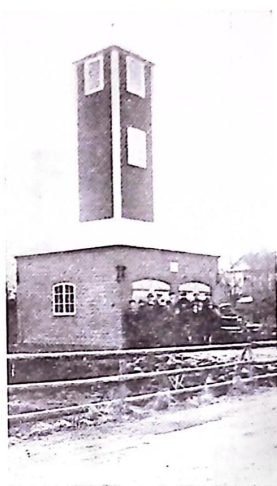
De brunna byggnaderna voro försäkrade för sammanlagt 562,000 kr. Gjuteriet hade just undergått en betydande ombyggnad och var nu det mest moderna i landet. Bruket sysselsatte 150 arbetare, och med hänsyn till de många familjer, som därav äro beroende, får man hoppas, att de brunna byggnaderna komma att återuppföras.

Norrhults Brandkårsförening.

Liksom i många samhällen av Norrhults storlek (ca 600 personer) har brandväsendet här hittills varit försummat. Frågan har visserligen många gånger varit på tal, men lika många gånger fått falla, beroende på svårigheten att lösa den ekonomiska sidan av saken. Förutom ett par industrier består samhället huvudsakligen av mindre löntagare, vilka givetvis ej mäktat göra några större ekonomiska uppoffringar.

Så utbröt för ca ett o. ett halvt år sedan en eldsvåda, som under mindre gynnsamma förhållanden kunde hava fått synnerligen tråkiga följder. Saken hade därigenom åter blivit aktuell, och förberedande arbeten igångsattes genast. Visserligen avstannade dessa efter loppet av några månader, men intresset var väckt, och frågan diskuterades man och man emellan.

Sistlidne vår igångsattes så åter undersökningar för att utröna, om

det var möjligt att skaffa samhället ett försvarligt brandsläckningsväsende. Intresset för den goda saken hade då så genomsyrat hela samhället, att det visade sig lättare, än man vågat hoppas, att bringa frågan lyckligt i hamn.

Platsens tvenne industrier och en härvarande handelsförening anslogo tillsammans kr. 5,000: —. Av Nottebäcks kommun, i vilken Norrhult är beläget, erhöles på vissa villkor kr. 1,500: —.

På en lista, som cirkulerade bland samhällets fastighetsägare och andra intresserade erhöles ca 1,700 kronor. Fastighetsägarna tecknade kr. 3: — och mera för varje 1,000: — kronors taxeringsvärde jämte kr. 5: — för lösöre, vilken senare summa även erlades av dem, som utan att vara fastighetsägare dock innehade lösöre.

Ännu fattades dock kapital, och för att anskaffa ytterligare medel anordnade brandkårsföreningen en fest sistlidne höst. Vad festanordningarna beträffade gick man in för

att göra dem så billiga men dock så tilldragande som möjligt. Så anordnades en fotbollsmatch mellan ett dam- och gubblag, och gav detta ett synerligen gott ekonomiskt resultat. Platsens musikförmågor satte vidare upp ett kapell, som överträffade alla förväntningar och hade stor förtjänst av att kommersen på festplatsen blev så livlig.

Resultatet av denna fest blev nägot över kr. 1,200:— i rent netto, och därmed var den ekonomiska frågan löst.

Under sommarens lopp hade redan grunden till spruthuset börjat läggas, till mycket stor del med gratis utfört arbete. Byggnadsarbetet igångsattes sedan genast, och sistlidne november stod spruthuset färdigt att tagas i bruk. Elektrisk värme är även installerad.

Beträffande brandmaterielen inköptes en »Api»-spruta om 1,000 minutlitter, vidare 500 meter slang med strålrör och grenrör, som allt provades före förra årets utgång, och uppfyllde alla rimliga anspråk.

Ovanstående har brandkårsföreningen kunnat utföra utan någon som helst skuldsättning.

En brandkär om 25 man har även bildats, och skall denna avhålla övningar minst fyra gånger om året, därav minst en gång vintertid. Sprutan kontrollköres dock en gång varje vecka.

Även om stora brister ännu vidlåda utrustningen, som kommer att kompletteras under innevarande år, hoppas dock samhället mycket av sin brandkår, om olyckan skulle vara framme.

Från kårer utom förbunden.

Brandväsendet i Katrineholm.

Katrineholms brandkår har förhelt kort tid sedan inflyttat i nyinredda, mera tidsenliga lokaler. Den förutvarande stationen har nämligen tillbyggt in åt gården till en längd av 18 meter och en bredd av närmare 8 meter. Hela stationens längd är nu 27 meter.

Stationen är uppförd som gårds- hus och vetter med sina 3 utryckningsportar mot Fredsgatan, mot vilken rymligare gata utryckning numera sker i stället för tidigare, då utryckning skedde direkt ut på den trånga Magasinsgatan. Den äldre delen av stationen utgör nu ett gavelparti till den nyuppförda stationen.

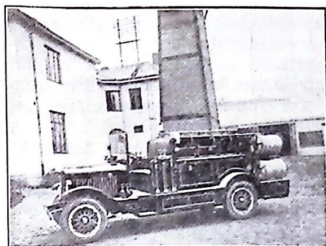
Inom detta gavelparti är nu inrett ett samlingsrum för brandmanskapet. Därjämte har i anslutning till stationen uppförts dels ett förrådsrum vari bl. a. är uppmonterat ett modernt laddningsaggregat för laddning av start och belysningsbatterier;

dels ock en reparationsverkstad inrymmande ässja med elektr. fläkt, 1 svarv 8", 1 bormaskin och 1 slipmaskin. Utefter hela stationens norra långsida är anordnat förslangtork och kan därstädes på en gång torkas 350 meter slang. En dubbel rörslinga av 4" rör ansluten till husets varmvattenssystem är uppsatt utefter hela nu nämnda långsida. Temperaturen kan där hållas vid plus 20 grader.

Den kåren förut tillhöriga verkstaden, som var inrymd i en mindre tegelbyggnad på gården, har nu omändrats till tvättstuga för gårdens folk.

Kostnaden för stationens tillbyggnad har utgjort 14,000:— kronor.

I samband med tillbyggnaden har även ytterligare anskaffats en ny brandautomobil. Denna bil är ett 1½ tons 6 cylindrig Volvo lastvagnschassi, längd 4788, hjulbas 3324, typ L V. - 60 och försedd med högttrycksringar 30×5" fram och 32×6" bak.

Karossen är byggd å A. Jönssons Karosseriverkstad här i staden och har karosseribyggarne därvid presenterat ett mycket gediget samt praktiskt och även för ögat vackert tilltalande arbete. I karosseribyggarndet har även ingått monterandet av lagstadgade belysnings- och signaleringsanordningar samt dessutom särskild s. k. sökarkytkta.

Bilen är avsedd som en manskaps- och redskapsvagn och kan å densamma medfölja 6 å 8 man förutom befälhavare och chaufför. (Se bilagda foton.)

Som det må hända intresserar denna tidskrifts läsare att veta huru och på vad sätt bilen är utrustad kan här nämnas följande:

4 st. slangrullar om 100 meter slang å vardera rullen, 8 st. skarvstegar placerade fyra och fyra å rullar på botten inuti vagnen, 2 st. livräddningsapparater, den ena bestående av block, lina och säck och den andre bestående av s. k. sax med lina och gördlar. Därjämte finnes 1 språngsegl. Vidare 2 brandposthuvud, 6 strålrör, 1 assuransspruta, 1 grenrör, 2 pulversläckare (Total), rökskyddsmasker däribland 2 st. CO apparater samtliga av märket »Degeu»; transportabel belysning varibland A. G. A-fackla, linjestrålkastare och Nifelyktor. Därjämte finnes div. annan attiralj såsom handlinor, yxor, spadar, kvasar, spett m. m.

Denna nya bil har betingat en kostnad av c:a 8,000: — kr. däri då inberäknat slangrullar men icke öv-

rig attiralj. Slangrullarna, som äro tillverkade här i staden äro helt utförda av rörstål och väga blott 9 kg. vardera.

Som vi varit förtänksamma nog att under tidigare år i förväg anskaffa det mesta av här ovan uppräknade attiralj så blev icke heller summan för bilens anskaffande på något sätt avskräckande.

På den förutvarande bilen av märket M. A. N. utrustad med 1000 m/l pump har nu påmonterats den tidigare innehavda mek. stegen. Denna mek. stegen, som är tillverkad och levererad av Allmänna Brandredskapsaffären, Stockholm, har förut mest transporterats till eldstället medelst handkraft. Genom endast några enkla monteringsanordningar på M. A. N. bilen medföres nu mek. stegen på densamma. Detta monteringsarbete här även utförts å A. Jönssons Karosseriverkstad, Katrineholm.

Vid företagna övningar har stegen avbröstats från bilen och varit klar i manöverläge på en tidsrymd av 55 sek. Uppröstningen tager ungefär samma tid i anspråk. Sprutan kan tagas i bruk utan att mek. stegen behöver avbröstas. Om sprutan är i användning kan obetaget likväl stegen avbröstas utan att arbetet vid sprutan äventyras.

På denna bil medfölja 6 man förutom befälhavare och chaufför. Bilen är utrustad med 2 slangrullar om 150 meter slang å vardera rullen samt är bilen i övrigt utrustad med erforderlig livräddnings- och

släckningsattiralj så att densamma kan tjänstgöra som fullt separat uttryckningsfordon.

Kären förfogar nu över 2 st. fullt utrustade brandautomobiler samt i reserv en ångspruta av märke Ludwigsgberg om 750 m/l.

Under ett tidigare år har brandtelegrafsystemet moderniserats med Siemens & Halskes visaresystem med vilströmskontroll och automatiskt larmgivning.

Såsom kären nu står rustad kan man nog förutsätta att densamma är med sin tid och att släcknings-skyddet för staden är tillgodosett för rätt lång tid framåt.

Mauritz Ejdervik.

Meddelanden.

Underskriven av 49 försäkringsanstalter har nedanstående skrivelse ingivits till Konungen, vilken skrivelse torde vara av stort intresse för herrar brancheför.

TILL KONUNGEN.

Undertecknade försäkringsanstalter få härmed i underdånighet anföra följande.

Så kallade bensingasspisar hava, enligt vad vi utrönt, sedan mitten av år 1929 inom vårt land börjat i allt vidare omfattning användas i bostadslägenheter, i vilka icke finnas tillgång till kokgas. Spisarna hava, särskilt inom västkustlandskapen, vunnit en avsevärd spridning. Enligt vårt förmenande böra emellertid bensingasspisar med hänsyn till den stora eldfara, som är förbunden med deras användande, icke få förekomma i bostadslägenheter.

I allmänna marknaden saluföras bensingasspisar av skilda märken, vilka dock samtliga äga i huvudsak lika konstruktion. Den spis, som för närvarande torde vara mest spridd, är betecknad med märket »Pan» och finnes avbildad i bifogade reklamtryck. Den icke explosionsfria bensinbehållaren till denna spis rymmer 2 liter, och laga hinder möter således icke

att förvara spisen i bostadslägenhet, även då behållaren är fylld med bensin. Men det synes oss uppenbart, att det i 44 § i Kungl. Maj:ts Förordning angående eldfarliga oljor den 7 okt. 1921 givna stadgandet, enligt vilket i bostadslägenhet ej må förvaras större myckenhet bensin (eldfarlig olja av första klass) än 2 kilogram, såvida nämnda kvantitet ej finnes i explosionsfritt kärl, ofta måste åsidosättas av de personer, som innehava bensingasspisar med nämnda märke. Ty det torde kunna antagas, att nästan varje innehavare av dylik spis i den lokal, i vilken spisen förvaras, som regel, även då spisens behållare är fylld, jämväl förvarar bensin för ersättning vid behov av i spisen förbränd sådan. Det torde alltså ofta inträffa, att de personer, som i sina bostadslägenheter använda bensingasspis, därstädes förvara bensin i större myckenhet än som tillåtes.

Med anledning av uppgift, att bensingasspisen med märket »Pan» blivit godkänd av Sprängämnesinspektionen, har därom hos Sprängämnesinspektören gjorts förfrågan, vilken därvid förklarar, att spisen icke blivit av inspektionen godkänd, men att däremot, sedan till inspektionens laboratorium ingivits ett bensingaskök av förevarande märke med begäran om undersökning av värmeutstrålningen till kökets bensinhållare, inspektionen låtit provbränna köket samt därefter avgivet det utlåtandet, att »ingen farlig uppvärmning av bensinbehållaren kunde uppstå genom värmeutstrålningen från kökets brännare». Sprängämnesinspektören har vidare förklarar, att inspektionen icke haft anledning yttra sig om gaskökets lämplighet i övrigt, samt att han erinrat vederbörande om den risk, som vore förenad med användning av bensin i hemmen.

I det ovan omnämda reklamtrycket säges bland annat, att »bensingasspisen »Pan« är, handhavd med omsorg och med iakttagande av givna föreskrifter för spisens skötsel, »ofarlig». De föreskrifter, som i angivna hänseende meddelas i särskild, härvid

jämväl fogad bruksanvisning, äro emellertid många och invecklade. Det kan därför befaras, att spisarna ofta icke skötas med tillbörlig omsorg, samt att föreskrifterna, särskilt för de fall då bruksanvisningen förkommit, i stor utsträckning icke iakttagas.

Åtskilliga olyckor, därav 4 större eldsvådor, hava redan inträffat till följd av förekomsten av bensingasspisar i bostadslägenheter. Sålunda blev den 5 juli 1930 en i Onsala belägen större villa, i vilken bedrevs pensionatsrörelse, helt förstörd genom brand, förorsakad av bensin, som runnit ut genom en otät kran & en blott 3 veckor tidigare anskaffad bensingasspis. Vid branden blevo dessutom två personer skadade. Den 9 juli 1930 uppstod av likartad anledning brand i ett bostadshus vid Rixö stenhuggeri i Brastads socken, vilket jämväl helt förstördes. Vid sistnämnda brand skadades en person. Av den över polisförhör i anledning av branden upprättade rapporten framgår bland annat, att flera tillbud till eldsvåda yppat sig vid användning av en bensingasspis i en i närheten av det brunna huset belägen byggnad. Den 18 i samma månad orsakade explosionen av en bensingasspis eldsvåda & en större gård i Süråker, Hässjö socken, vilken gård nedbrann till grunden. Den 3 september 1930 slutligen nedbrann likaledes till grunden en villa i Gersås i Göteborg, vilken antänts på grund av felaktighet hos ett bensingaskök. Vid polistförhöret i anledning av sistberörda brand utröntes enligt den överförhöret avgivna rapporten bland annat, att ägaren till bensingasspisen haft 10 liter för densamma avsedd bensin förvarad i strid mot stadgandet i 22 § mom. 2 i Kungl. Maj:ts Förordning angående eldfarliga oljor den 7 oktober 1921.

Angående förekomsten av bensingasspisar och därmed sammanhängande förhållanden i Danmark, Norge och Finland har genom förfrågningar hos vederbörande brandskyddsorganisationer i nämnda länder inhämtats

beträffande Danmark, att bensin-

gasspisar där vinna spridning, ehuru omfattningen därav icke kan angivas, att, såvitt är känt, där icke inträffat någon brand, förorsakad av bensingasspis, samt att där icke finnas några föreskrifter rörande bruket av sådana spisar,

beträffande Norge, att enligt § 46 i lov av den 15 august 1908 om brandvesendet från den 1 januari 1912 gäller förbud mot användning av sådana kok- och värmeapparater, till vilka användas lätt antändbara oljor, såvida apparaterna icke äro fast anbragta i solitt, eldfast skåp av viss beskaffenhet eller ock äro godkända av vederbörande departement, samt att samtliga hittills gjorda ansökningar om godkännande av bensingasspisar blivit, enligt avstyrkande av Norges Brandkasse, avslagna,

beträffande Finland, att olyckor inträffat vid användning av bensingasspisar, att brandskyddsföreningen i Finland varnat försäljare och allmänheten för sådana spisar, att jämväl brandförsäkringsbolagen i landet bekämpa spridningen av spisarna, samt att dessa icke förekomma i någon större omfattning.

I Tyskland äro enligt tidskriften Feuer und Wasser N:o 12, 1928, erfarenheterna av bensingaskök mycket ogynnsamma, och i Bayern samt några andra tyska stater har utfärdats förbud mot användning i bostadslägenheter av anordningar för kokning och uppvärmning medelst eldfarliga oljor såsom bensin och andra dylika av viss särskild lättantändlig beskaffenhet.

Förutom användningen av bensin såsom bränsle i bensingasspisar har under senaste åren eldfarliga oljor av första klass, särskilt bensin, i allt större utsträckning börjat användas inom bostadslägenheter,

såsom tvättmedel till kläder, fernissade eller bonade golv eller linoleummattor o. dyl.,

såsom bränsle till olika slag av värmeapparater samt

även till underlättande av elds uppgörande i kakelugnar, kaminer och spisar.

Enligt Kungl. Maj:ts Förordning angående eldfarliga oljor den 7 oktober 1921 är den mängd bensin, som får finnas inom bostadslägenhet relativt stor, och torde en utsträckt användning av bensin härigenom frammanas. Då enligt vår erfarenhet bensin inom hushållen handhaves på ett så otilfredsställande sätt, att såväl människoliv som egendom utsätts för största fara och då det icke kan förväntas någon ändring till det bättre, såvida ej förebyggande åtgärder vidtagas, få vi i underdanighet anhålla, att Kungl. Maj:t måtte förordna om sådant tillägg till Kungl. Maj:ts Förordning den 7 oktober 1921, att däri

dels intages förbud mot användning i bostadslägenheter av bensingasspisar och andra anordningar för uppvärmning och kokning medelst eldfarliga oljor av första klass,

dels göres den ändringen, att den i bostadslägenhet tillåtna myckenheten eldfarlig olja av första klass minskas till 1 kg., oberoende av förvarings-sättet.

Stockholm, Göteborg, Malmö och Jönköping i december 1930.

NOTISER.

Instruktionskurs för brandmän. Styrelsen i Dalarnes Brandkårsförbund har beslutat att den vid årsmötet i Vansbro förra året föreslagna instruktionskursen för brandmän skall äga rum i Leksand under tiden 5—14 nästkommande juni.

Kursen, som anordnas av Dalarnes Brandkårsförbund och finansieras av länets bägge brandstodsbolag, är närmast avsedd för brandmän inom länets brandkårsförbund, men äga även intresserade brandmän från andra län rätt att deltaga i nämnda kurs mot erläggande av en ringa kursavgift.

Fullständigt program för kursen kommer i god tid att utsändas och införas i fack- och ortstidningar.

Som bilaga medföljer detta nr ett cirkulär om »Den blå eldsläckaren» från A.-B. Trygg, Bäckström & Berg, Örebro.

Till vice brandchef i Stockholm har utsetts förste brandkapten Harald Sellén vid Stockholms brandkår.

Medaljutdelning. En högtidlig medaljutdelning ägde rum söndagen den 14 dec. å Källesjö gård per Ystad.

Gården härjades som bekant den 27 sisl. februari av en förödande eldsvåda på grund av mordbrand. Tack vare personalens vid gården därvid visade mod, rådighet och energiska arbete lyckades det att rädda den stora djurbesättningen. Innehavaren av gården, e. o. hovrättsnotarien P. W. Eggertsen, har sedan hos Svenska Allmänna Djurskyddsföreningen i Stockholm ansökt om utmärkelsetecken för denna personal, vilken ansökan tillstyrktes av Skånska Brandkårsförbundet och Svenska Brandkärernas Riksförbund. Djurskyddsföreningen beviljade 5 silvermedaljer och 10 bronsmedaljer, alla med diplom, samt 100: — kr. kontant. Djurskyddsföreningen uppdrog åt brandkonsulent N. Ohlsson i Malmö att verkställa överlämnandet, som ägde rum i herr Eggertsens bostad i närvaro av hans närmaste släktingar och vänner samt den manliga personalen vid gården, inalles 40 personer.

Brandkonsulent Ohlsson talade för medaljörerna.

Efteråt voro samtliga inviterade till middag. N. O.

Medaljutdelning vid Norrköpings brandkår. Tvenne trotjänare vid Norrköpings brandkår, brandsergeant J. A. Wälander och brandförman A. Hj. Engström, hava för långvarig och trogen tjänst tilldelats Kungl. Patriotiska sällskapets guldmedalj av andra storleken.